

HERTOGPOST april 2018

Maandblad van de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging

30^e jaargang nummer 4

Geachte leden,

Hierbij nodigen wij u uit voor de jaarvergadering op donderdag 26 april a. s. in zaal 1 van sociaal cultureel centrum 'De Helftheuvel', Helftheuvelpassage 115, 5224 AC te 's-Hertogenbosch. Aanvang 20.00 uur.

Agenda van de jaarvergadering 26 april 2018

N.B. Toelichting op de agenda op pagina 4

1. Opening, verslag 22 maart j. l., ingekomen stukken en mededelingen
2. Jaarverslag 2017 aan de hand van het Jaarboekje (pag. 27 e. v.)
3. Verslag van de financiële commissie
4. Decharge aan de penningmeester
5. Benoeming nieuwe leden financiële commissie
6. Bestuursverkiezing
7. 'Bestellersstempels in Nederland' lezing door Michael Brekelmans (zie pag. 4 en 5)
8. Viering van het 90-jarig jubileum van de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging in 2020
9. Verkoop. 10. Dubbele (!) verloting 11. Rondvraag 12. Sluiting

In deze Hertogpost o. m.:

- ❖ Jaarboekje 2017
- ❖ Rotterdam en 's-Hertogenbosch
- ❖ Post van/aan een BN-er (slot): Nogmaals Cas Oorthuijs
- ❖ Type Veth: enkel- en meervoudige frankeringen (9)
- ❖ Albumblad: Harry van Helvoirt

VERSLAG VAN DE BIJENKOMST VAN 22 MAART 2018

1. Opening: Door de voorzitter om klokslag 20.00 uur. Hij heet de bijna 60 aanwezigen allen van harte welkom. De volgende leden hebben zich voor vanavond afgemeld: de heren Ausems, J. Kok, Nabbe, Verschure, van Grinsven en mevrouw van den Berg. Ook is 'onze' Anne van Driel vanavond helaas wederom niet aanwezig: hij revalideert nog steeds in Ammerzoden en laat ons allemaal groeten. De vooruitzichten zijn niet zo hoopvol als werd verwacht. Wij blijven hem bezoeken. Ook vraagt de voorzitter een minuut stilte ter nagedachtenis aan ons lid, de heer Frans Vernooy. Hij is onlangs overleden en we denken met respect aan hem terug. Wij hebben de condoleances overgebracht aan de familie.

Er zijn geen verdere mededelingen. Op het verslag van 22 februari 2018 zijn geen op- of aanmerkingen. Alleen merkt de heer Jansen terecht op, dat sommige advertenties in de omslag van de Hertogpost wat gedateerd zijn en vervangen zouden moeten worden. De voorzitter reageert dat daar aan gewerkt wordt.

2. De lezing: van vanavond door de heer Eddie IJspeerd over 'Hoe hoort het eigenlijk, als je een brief wilt versturen?' De heer IJspeerd noemt zichzelf bij zijn introductie een 'post-technisch filatelist'. Een bijzonder mooie term. En daar bedoelt hij mee, dat hij allerlei kenmerken op poststukken bestudeert. Van alle vanavond getoonde poststukken heeft hij 90% gescoord op de 'tafel van Gidie'! Hij speurt naar gegevens omtrent sorteren, stempelen en bezorgen. Juist, naar informatie over 'hoe hoort het eigenlijk.....' Hij kijkt naar briefpapier, naar postzegels en enveloppen. De post heeft een voorkeur voor een geformaliseerd formaat. Foute enveloppen krijgen boetes, want een poststuk dient te voldoen aan minimale afmetingen. Ook sterk (zwart/bruin) gekleurde omslagen kunnen het postproces vertragen. Maar vanzelfsprekend zijn er ook allerlei voorschriften met betrekking tot het frankeren. Je hebt immers voorgefrankeerde poststukken en luchtpost, en soms hoeft er helemaal niet betaald te worden (militairen). Laat u allemaal

**'s-Hertogenbossche Filatelistenvereniging opgericht 8 oktober 1930
Inschrijving Kamer van Koophandel Oost-Brabant, nummer 40216509**

**Secretaris René Kok, Jacq Perkstraat 45, 5242 GA Rosmalen
telefoon 073 – 523 04 79 E-mail: secretaris@hertogpost.nl**

**Redacteur Hertogpost Huber van Werkhoven: tel. 073 – 613 24 38
E-mail: redactie@hertogpost.nl**

**ING rek.nr. NL76 INGB 0001 0779 71
t. n. v. 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
de jaarcontributie bedraagt binnen Nederland € 35**

**Commissie Nalatenschappen E-mail: veiling@hertogpost.nl
Bibliothecaris tel. 073 – 642 30 64 E-mail: bibliotheek@hertogpost.nl
Website: www.hertogpost.nl E-mail: info@hertogpost.nl**

ook 4 cm vrij aan de bovenkant? Dan is er mogelijk ruimte voor een matrix codering of andere aantekeningen. En dan natuurlijk het hoofdstuk over de adressering: straatnaam en huisnummer, plaatsnaam, een postbusnummer. Vooral geen fouten maken. Om het allemaal wat makkelijker te maken werden er vanaf de jaren dertig per district nummers en codes ingevoerd, steeds geavanceerder in het belang van de automatisering en het makkelijke verloop van de postsortering. Het absolute hoogtepunt is natuurlijk de tegenwoordige Postcode: 'Gewoon even doen!'

Prachtige plaatjes uit Japan en de Oostbloklanden passeren de revue, met name over het invullen van de postcode op de juiste plek. En vergeet bovendien uw afzenderadres niet te vermelden, want dan kunnen onbestelbare brieven snel geretourneerd worden. Let ook goed op wanneer de brievenbussen gelicht en de post kan worden bezorgd ... meerdere keren per dag? Elke dag? Maar dan moet de brievenbus wel aan de straatkant staan. En zo kan ik nog wel wat langer doorgaan. Een prachtig verhaal van de heer IJspeerd met grappige illustraties. Wat mij in deze lezing zo boeide was de heel andere manier van aankijken tegen de filatelie. Deze aspecten worden zo vaak over het hoofd gezien, maar na vanavond door deze lezing niet meer. Een meer dan terecht applaus voor de heer IJspeerd was volkomen op zijn plaats. Er werd ademloos geluisterd en gekeken.

3. De veiling: telt vanavond 150 mooie kavels. Op zijn bekende eigen (deskundige) wijze handelt de voorzitter in snel tempo deze kavels af. Er wordt wederom flink verkocht en slechts een veertigtal kavels gaat retour (nog aan te schaffen op de komende bijeenkomsten). Sommige kavels schieten naar ongekende en onverwachte hoogten. Duitsland is vanavond niet in trek. Maar bovenal zie ik toch tevreden gezichten over de nieuwe aankopen. De gratis verloting gaat vanavond niet door, maar de voorzitter belooft een volgende keer een dubbele hoeveelheid mensen gelukkig te maken met een prijsje. We gaan vervolgens over tot

4. De rondvraag: daarvan wordt geen gebruik gemaakt, zodat we kunnen overgaan tot

5. De sluiting: de voorzitter dankt iedereen voor de gezelligheid en hoopt iedereen binnenkort weer tegen te komen. Wel thuis aan een ieder. We gaan zo meteen weer afrekenen.

René Kok, secretaris

TOELICHTING op de AGENDA van de JAARVERGADERING

- Bij punt 2 'Jaarverslag 2017 aan de hand van het Jaarboekje':

Leden die een vraag willen stellen over het Jaarboekje moeten deze tevoren schriftelijk aanleveren. Aldus is besloten tijdens de ledenvergadering in 1987. Vragen kunt u tot uiterlijk 48 uur voor aanvang van de jaarvergadering indienen bij de secretaris (adres zie pag. 2).

Tijdens de jaarvergadering is onder andere de jaarrekening over 2017 aan de orde. Voor de goede orde: de begroting voor het lopende jaar 2018 is reeds vastgesteld tijdens de ledenbijeenkomst op 22 februari j. l.

- Bij punt 6 'Bestuursverkiezing':

Aftredend en herkiesbaar: secretaris René Kok

- Bij punt 7 'Bestellersstempels in Nederland':

Op donderdag 26 april 2018 houdt Michael Brekelmans een lezing over bestellersstempels. Hij heeft hierover in 2017 het boek *Een bijzonder stempel met letters en cijfers*. *Bestellersstempels in Nederland* geschreven.

De bestellersstempels werden van 1867 tot en met 1930 door de Posterijen gebruikt om te kunnen achterhalen door welke besteller en in welke bestelling de post was bezorgd. Anno 2018 is het wellicht moeilijk voor te stellen, maar in de 19^e en een groot deel van de 20^e eeuw werd meerdere keren per dag door de Posterijen post bezorgd, of besteld zoals dat toen nog heette. Om klachten over een te late bestelling te voorkomen, diende elk poststuk voorafgaand aan de bestelling door de besteller van een afdruk van zijn bestellersstempel te worden voorzien. De letter correspondeerde met het nummer van de bestelling, wat in de grote steden tot wel 8 reguliere bestellingen per dag kon oplopen. Het nummer correspondeerde met het nummer van de besteller zelf.

Tot in het begin van de 20e eeuw was het gebruikelijk dat de post werd overhandigd aan de geadresseerde en niet zomaar in de brievenbus werd gedaan, als die er al aanwezig was. Als de post niet in één keer kon worden besteld, bijvoorbeeld omdat de geadresseerde afwezig of verhuisd was, werd deze vaak overhandigd aan een tweede besteller. Ook deze moest door middel van zijn stempel de post markeren, zodat altijd duidelijk was in wiens handen de post was geweest. Dit kon overigens tot bijzondere taferelen leiden als dat meerdere keren achterelkaar gebeurde, met ondergestempelde en nauwelijks leesbare briefkaarten tot gevolg

In de lezing zal Michael Brekelmans ingaan op het ontstaan en vooral het gebruik van deze stempels.

Zie de afbeelding hiernaast.

Briefkaart verzonden 16 september 1881 van Den Haag aan G.H. Blanken op de Beestenmarkt in Leiden. Aankomststempel Leiden tussen 7 en 8 uur 's avonds en die zelfde avond nog besteld door besteller 18 in de 6^e bestelling (F). De zaak was echter gesloten, waarna de briefkaart de volgende ochtend door besteller 20 in de eerste bestelling (A) nogmaals werd aangeboden.

-0-0-0-

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT

De **volgende bijeenkomst** van de vereniging is op donderdag 24 mei a. s. om 20 uur in scc De Helftheuvel. Zaal 1 is om 19 uur open.

De **volgende postzegelinstuif/ruilbeurs** van de vereniging is op zaterdag 12 mei a. s. van 10 tot 12.30 uur in scc De Helftheuvel.

U kunt de kavels inzien van de meiveiling en niet-verkochte kavels van vorige verkopenen alsnog kopen.

De volgende Bossche Postzegelbeurs **Zoetelief** is op zondag 6 mei van 9.30 tot 12.30 uur in de **Noorderkroon** bij de Ploosche Hof. Adres: Manis Krijgsmanhof 71, 5233 BR 's-Hertogenbosch.

De **Briefmarkenmesse** in het Duitse Essen vindt plaats van 3 t/m 5 mei.

Zie: www.briefmarkenmesse-essen.de

Afb. 2: voor- en achterzijde van de brief van dokter J.F.J. Freericks aan Mr. K.P. van der Mandele.

ROTTERDAM EN 'S-HERTOGENBOSCH

door Huber van Werkhoven

Voor een geboren en getogen Rotterdammer, maar die al bijna 40 jaar in Den Bosch woont, gaat er natuurlijk een extra lampje branden wanneer die twee steden met elkaar in verband kunnen worden gebracht. Dan is het aardig te weten dat Erasmus van Rotterdam in de 15^e eeuw naar school ging in 's-Hertogenbosch. En dat een eeuwlang de 'Rotterdamse boot' over het water beide steden dagelijks met elkaar verbond. Na het bombardement door de Duitsers in de meidagen van 1940 kwam 's-Hertogenbosch Rotterdam te hulp. En Rotterdam, op zijn beurt, verleende 's-Hertogenbosch hulp na de bevrijding in 1945. Tussen beide steden ontstond toen een speciale band, die door wederzijdse bezoeken werd onderstreept.

Afb. 1: Leden van het 's-Hertogenbosch Mannenkoor in het verwoeste Rotterdam vanwege de actie 'Den Bosch dankt Rotterdam', 1 juni 1946.

Extra plezier derhalve, toen de Filafair afgelopen maart voor een luttel bedrag mij een bijzonder briefje opleverde, dat op 18 maart 1921 werd verstuurd van Den Bosch naar Rotterdam (afb. 2). Dat dit was geadresseerd aan de grote Karel

Afb. 3: Mr. K.P. van der Mandele

Paul van der Mandele (1880-1975) was mij meteen wel duidelijk (afb. 3). Voor iedere Rotterdammer is 'K.P.' namelijk een begrip. In de periode voor de oorlog was hij jarenlang directeur van de Rotterdamsche Bankvereniging. Van 1940 tot zijn 80ste verjaardag in 1960 was hij voorzitter van de Rotterdamse Kamer van Koophandel. Algemeen wordt hij beschouwd als de drijvende kracht achter de ontwikkeling van de stad. Denk bijvoorbeeld aan de Economische Hogeschool, Museum Boymans, de Maastunnel, de bouw van het ss. Nieuw Amsterdam en de ontwikkeling van Rotterdam tot wereldhaven nummer één.

De dag na het bombardement op 14 mei 1940 overlegde hij met burgemeester Oud. En op 18 mei lag er al een opdracht om een plan van wederopbouw te ontwerpen. Zo speelde K.P. tijdens de oorlog ook een belangrijke rol bij de financiering van de spoorwegstaking van 1944/1945. Een van zijn laatste wapenfeiten is de totstandkoming in 1968 van het bekende standbeeld voor koningin Wilhelmina van de hand van Charlotte van Pallandt.

Tja! En nu zijn we ook nieuwsgierig wie de afzender is geweest van de brief. Dat was even puzzelen, want de handtekening op de achterzijde is niet echt duidelijk. Maar aan de hand van het landelijk telefoonboek uit 1915, waarin slechts vijf pagina's voldoende zijn voor alle aansluitingen in 's-Hertogenbosch, kwam de naam naar voren van ene Dr. J. Freericks (afb. 4) in de Peperstraat, met telefoonnummer 336. Ook over deze man valt wel een en ander te vertellen. Zo bekend als Van de Mandele in Rotterdam is Freericks niet geworden in Den Bosch. Maar dr. Jac. J.F. Freericks (1865-1949) heeft wel degelijk een heel belangrijke rol gespeeld bij de ontwikkeling van de gezondheidszorg in onze

Afb. 4: Dr. J.F.J. Freericks. De handtekening op de foto is nagenoeg identiek aan die op de achterzijde van de brief.

stad. Nadat hij zich als huisarts had gevestigd in 's-Hertogenbosch, ging hij zich – en dat was een nieuwe ontwikkeling eind 19^e eeuw – aanvullend op zijn praktijk nader specialiseren. Dr. Jac. Freericks bekwaamde zich in de chirurgie en werd zodoende behalve huisarts ook de eerste medisch specialist in Den Bosch. Hij wist de zusters van Carolus Borromeus te overreden om volgens nieuwe inzichten een operatiekamer in te richten in het Carolusziekenhuis, waaraan hij van 1893 verbonden was. Het Carolus ontwikkelde zich mede daardoor tot het op dat moment modernste ziekenhuis van Den Bosch. Dat feit, en de goede reputatie van Freericks als chirurg, trok van verre patiënten naar het ziekenhuis van de Duitse zusters.

In 1895 trouwde Freericks met Emilie van Zinnicq Bergmann, dochter van een aanzienlijke Bosschenaar, die onder meer rijks advocaat was, lid van de Eerste Kamer en lid van de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap. Zijn huwelijk heeft er ongetwijfeld toe bijgedragen dat hij in 1901 het huis in de Peperstraat nr. 6 kon betrekken als praktijkwoning (afb. 5). Dit pand is waarschijnlijk het meest vermaarde woonhuis van Den Bosch. Het staat bekend als 'Huizinghe de Loet', waarvan de oorsprong is terug te voeren tot in de 14^e eeuw. In een magistraal boekwerk heeft Jan van Oudheusden aan de hand van deze woning '650 jaar stedelijke geschiedenis' gedocumenteerd en beschreven.

In 1929 trok dr. Freericks zich terug uit zijn praktijk, waarna hij uit 's-Hertogenbosch vertrok (afb. 6). Hij overleed in 1949 in het Brusselse Ukkel. Het huis aan de Peperstraat was in 1930 in het bezit gekomen van de Bossche ondernemer Lodewijk de Gruijter.

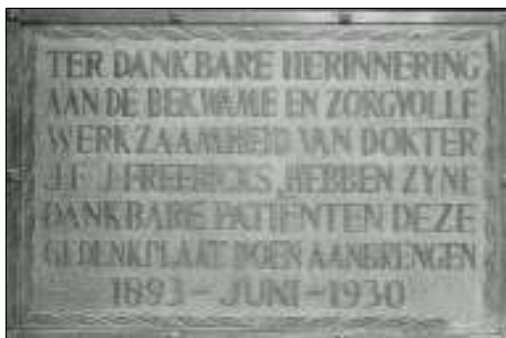
Afb. 5: Dokter Freericks en zijn vrouw voor hun tuinhuis in de Peperstraat.

Blijven twee vragen naar aanleiding van de brief, waarop het antwoord slechts naar zich laat raden:

Hoe zijn de twee mannen met elkaar in contact gekomen? Beiden hebben weliswaar gestudeerd in Leiden. Maar toen Freericks in 1891 afstudeerde als arts, woonde de toekomstige K.P. als jochie van elf in Delft. Mogelijk heeft Van der Mandele zich eens als patiënt gewend tot de beroemde arts/chirurg.

Tweede vraag: wat is de inhoud geweest van deze envelop van handgescheppt papier? Ik heb niet meer dan een vermoeden: in oktober 1922 vond het huwelijk plaats tussen Marie Georgine, de jongste dochter van dokter Freericks, met Hendrik Willem von Freijburg. Mogelijk verloofden zij zich een jaar daarvoor, in maart 1921, en verstuurde de trotse vader in deze envelop de verlovingskaart.

Afb. 6: Toen dr. Freericks in 1929 zijn carrière beëindigde, kreeg hij van zijn patiënten een herinneringsplaquette aangeboden. Deze heeft later een plek gekregen in de hal van het Carolusziekenhuis aan de Hervensebaan.

HARRY VAN HELVOIRT:

**'DE MENTALITEIT VAN EEN
LAND, VIND JE TERUG IN DE
POSTZEGELS VAN EEN LAND!'**

door René Kok

Derde Paasdag. Lekker zacht lenteweer. Ik reis af naar het Brabantse dorpje Nuland. Ik ga op bezoek bij Harry van Helvoirt. Hij staat me al bij de voordeur op te wachten. Gastvrij word ik ontvangen en ons gesprek zal geen moment stil vallen. Harry is een veelzijdig man en heeft heel veel te vertellen. Leest u a. u. b. verder!

De jeugd en het arbeidzame leven

Harry is geboren en getogen in Nuland. Hij is er wel een paar jaren weggeweest. Dat komt nog. Hij is de oudste van 16 kinderen, waarvan er nog 11 in leven zijn. Als ik goed gerekend heb is hij van 1934. Na de lagere school bezocht hij, bijna vanzelfsprekend, de ambachtsschool. Hij ging werken in zijn vak als timmerman en mocht ook nog in militaire dienst. In zijn 25^e levensjaar ging hij op advies van zijn moeder 'verder leren'. Hij kreeg een studiebeurs, werd leraar en heeft uiteindelijk nog 33 jaar voor de klas gestaan in het beroepsonderwijs voor leerlingen van 12 – 16 jaar. Hij had nog meer in zijn mars, werd voorzitter van een leerplan-ontwikkeling-groep ('moest wel veel vergaderen!') en ontwikkelde via allerlei lesbrieven moderne leerstof voor leerlingen in het hele land. In het dorp en op school dus: Meneer van Helvoirt! Negen jaar werkte hij in Schijndel, en dit is de enige keer dat hij elders woonde: zes jaar in Schijndel. Het grootste gedeelte van zijn onderwijscarrière werkte hij in Den Bosch op het Koning Willem I- College. Hij komt nog steeds veel oud-leerlingen tegen, maakt er een praatje mee, maar herkent ze toch 'vanwege een grote snor of een baard' niet altijd meer. Sommige van hen hebben het vergeschopt.

De Postzegels

Zuster Maria Elisabeth heeft Harry de liefde voor de postzegels bijgebracht. Er moest immers voor de missie zilverpapier en postzegels worden verzameld. Hij begon daarmee in de jaren zeventig, samen met zijn dochter. Die toen negen jaar oud was. Het had voor Harry ook een hoog pedagogisch karakter: die postzegels nodigden uit tot het stellen van allerlei vragen over landen en onderwerpen. 'De mentaliteit van een land, vind je terug in de postzegels van een land.' Het verzamelen lag soms ook weer een periode helemaal stil, en zijn dochter doet ook niet meer mee. Die heeft het veel te druk met haar prachtige baan. In zijn 58^e levensjaar mocht hij al met pensioen (de beroemde D.O.P. = Doorstroming Onderwijs Personeel, om meer jonge mensen in die tijd te behouden voor het onderwijs). Zijn passie voor postzegels bloeide weer op. Hij noemt zichzelf een 'wilde verzamelaar'. Want hij heeft een breed verzamelgebied: alles wat zo'n beetje op zijn pad komt en wat hem wel interesseert. Hij neemt me mee naar boven, naar zijn postzegeldomein. Ik ben onder de indruk: meer dan 120 stockboeken, prachtig geordend op nummer, met daarnaast een alfabetische index op landen. Hij grijpt nooit mis en ik krijg een paar trotse stockboeken voorgeschoteld. Een boek met persoonlijke postzegels, met prachtige velletjes over de binnenscheepvaart, het werkgebied van zijn dochter (de internationale transport-technologie). Ook is hij bijzonder content met een aantal enveloppen met ruimtevaart-afstempelingen. Prachtige boeken over bijvoorbeeld Indonesië of de Verenigde Arabische Emiraten, met voorin een introductieverhaal over het betreffende land. En zo zouden we nog gemakkelijk uren kunnen doorgaan. In dit walhalla brengt hij, als hij er zin in heeft, uren door.

Harry gaat met plezier naar de maandelijkse verenigingsavonden; hij kijkt er naar uit en koopt steeds weer een paar kaveltjes. Over de toekomst van zijn verzameling maakt hij zich helemaal niet druk: de familie zal zich er wel over ontfemen.

Andere hobby's

Naast het bezig zijn met postzegels heeft Harry nog twee andere passies. Aan de eerste besteedt hij wellicht nog meer tijd dan aan de postzegels: Zingen. Hij is zelfs lid van twee zangkoren: het Nulands gemengd koor (zeker zo'n 60 leden) en een kleiner koor, dat zich bezig houdt met zeemansliederen: het C-Manskoor! De ongeveer vijftien optredens per jaar zijn een groot succes. Via de computer krijg ik zelfs een opname van een aantal concerten te zien.

Zijn tweede bezigheid is het biljarten. Weer iets heel anders. Helaas is het tuinieren, bij gebrek aan een tuin bij zijn huidige woning, er helemaal bij ingeschoten. En zo komt er al weer snel een einde aan onze ontmoeting. De tijd vloog voorbij en Harry blijkt een geboren verteller over heel veel onderwerpen: zijn onderwijsachtergrond heeft hem duidelijk gevormd. Ik werd geconfronteerd met een van onze leden met 'n zeer brede en maatschappelijke belangstelling. Wat bijzonder toch, dat ik hier weer deelgenoot van mocht zijn.

En zo rijd ik weer terug naar Rosmalen. De narcisjes staan in bloei, de omgeving kleurt geel. Nu maar wachten op het veelkleurige tulpenlandschap. Ik mijmer nog wat na over deze kleurrijke man uit Nuland.

-o-o-o-

OVERDRACHT COLLECTIE POSTWAARDEN

Het Comm, voorheen Muscom, voordien Postmuseum, legt in de strijd om zijn commerciële voortbestaan steeds meer de nadruk op de telecommunicatie van vandaag. De fantastische collectie postwaarden (postzegels, postwaardestukken, ontwerpen enz.) dreigde daardoor in gevaar te komen. Het is zeer verheugend dat deze collectie onlangs is overgedragen aan het Nationaal Archief. Daar is zij veilig, en blijvend te raadplegen. Naar aanleiding van deze overdracht zijn wij met z'n allen uitgenodigde de huidige tentoonstelling bij het Nationaal Archief (pal naast het Centraal Station van Den Haag) te bezoeken voor slechts € 2,50 met gebruikmaking van onderstaande voucher.

POST VAN/AAN EEN BN-er (slot)

Nogmaals : Cas Oorthuijs (1908-1975)

door Han de Bruin

Na twaalf maal aan de hand van een poststuk een (min of meer) bekende Nederlander in het licht gezet te hebben, vond ik het tijd er een punt achter te zetten. Dit wordt dan ook het laatste artikeltje in deze reeks. Ik val qua onderwerp misschien nu wat in herhaling, maar met reden.

Precies een jaar geleden, in het aprilnummer 2017 van Hertogpost, besteedde ik namelijk aandacht aan een door Cas Oorthuijs in 1927 vanuit Rijssen naar de familie Bergsma in den Haag verzonden ansichtkaart. Een paar maanden geleden kwam ik op internet toevallig de onderstaand afgebeelde, op 15 augustus 1930 aan Cas Oorthuijs verzonden, vakantiekaart tegen. Die was te mooi om te laten liggen. Vandaar nu deel II.

Afzender van de kaart is Wim. Deze Wim is waarschijnlijk Wi(lle)m Bernard Bergsma (1907-1984) geweest, de oudste zoon van het gezin Bergsma, die in 1930 deze kaart naar Cas Oorthuijs zond.

De vanuit La Comballaz (Zwitserland) verzonden kaart is gericht aan 'Monsieur C.B. Oorthuijs', en oorspronkelijk geadresseerd aan '2de Waschkolkkamp, N.C.S.V., Nunspeet, Hollande'.

De Was(ch)kolk is een oud ven bij Nunspeet en heeft volgens de overlevering zijn naam gekregen, omdat er vroeger de schapen voor het scheren werden gewassen.

De N.C.S.V. staat voor de Nederlandse Christen Studenten Vereniging. Deze vereniging was opgericht met als doel gelovige studenten bijeen te brengen, het geestelijk leven te versterken en anderen tot Christus te brengen. Dit werd bereikt o. a. door het organiseren van zomerconferenties en (jongens)kampen. Er werden jaarlijks in de zomers ook meerdere Waschkolk kampen gehouden.

Volgens betrouwbare bron, namelijk 'De Harderwijker' van 18 juli 1930, zou de N.S.C.V. in de zomer van 1930 in het kamp bij de Waschkolk en het Mosterdveen de 35ste conferentie houden met als thema 'De Kerk en wij', met inleidingen over 'de Grieks-orthodoxe kerk' en 'De kerk als draagster van het Evangelie'. Aan deze conferentie zouden zo'n 300 studenten deelnemen.

Vanuit Nunspeet is de briefkaart blijkbaar (een poststempel van 's-Gravenhage of een postbestellerstempel ontbreekt) naar het adres *Rusthoekstraat 14 te Scheveningen* doorgeleid.

De volledige tekst op de kaart luidt:

'Beste Cas,

Hartelijk dank voor je briefkaart die ik vanochtend kreeg. Jullie waren er zeker met het kamp. Het is op het oogenblik weer miserabel met het weer, steeds maar regen. Zater, zon en maandag hebbe we drie droge mooie dagen gehad. Maandag ben ik bij de

Schelven's geweest 2 uur wandelen hier vandaan. Ze wonen in een chalet dat zelfs hoog genoeg voor hen is. Want hier en in andere chalets die ik gezien heb, is het altijd zoo laag dat ik mijn hoofd stoot.

Dezelfde dag dat Jacq zei dat ze niet met ze meeding omdat ze later ging, kreeg ik een briefkaart van Ger Middelberg, die vroeg of ik met hen mee terugging. Het zal wel leuk zijn met zijn tweeën. Het is niet te hopen dat jullie ook zoo slecht weer hebbe, want dat is erg vervelend in 'n kamp. We wilden laatst de zon zie op gaan en dan op een berg (Picq Chaussy) klimmen om het beter te zien, maar daar er geen maan was, was het te gevaarlijk om het zonder licht te doen. Grappig is het zo de wolken beneden je te zien, terwijl je zelf niet in de wolken zit. Heel prettige dagen nog en veel groeten van Wim

Aux Champs "La Combalaz"

In de jaren twintig en dertig waren er verschillende van het soort zingevingskampen als bij de Waschkolk. Het woord 'heisessie' zal hier zijn oorsprong hebben. Zo organiseerde de Arbeiders Jeugd Centrale (AJC), een socialistische jeugdbeweging, bijeenkomsten op de Paasheuvel in Vierhouten om de arbeidersjeugd op te voeden en te ontwikkelen, onder andere door het houden van bijeenkomsten/kampen met lichaamsbeweging, volksdans en muziek, maar zonder drank en tabak!

Een ander soort bijeenkomsten waren de Sterkampen, die in Ommen werden gehouden. Die waren gebaseerd op theosofische grondslag.

De activiteiten hiervan werden vanuit Ommen georganiseerd door de 'Orde van de Ster van het Oosten'. De deelnemers werden gehuisvest in nieuwe en bestaande gebouwen op het landgoed 'Eerde'.

Van 1924 tot 1938 werden hier de Sterkampen georganiseerd: mensen uit de hele wereld werden met speciale treinen aangevoerd om hier te kamperen, te spreken, te luisteren en vooral te filosoferen over de betere wereld die met de komst van Krishnamurti zou aanbreken. Het hoogtepunt van iedere dag was het Kampvuur, waar Krishnamurti een 'praatje' hield. Zoals uit de tekst van de bovenstaande kaart blijkt, namen daar duizenden mensen aan deel.

De in de aan Cas Oorhuijs gezonden briefkaart genoemde Van Schelven's - een domineesgeslacht - hebben een actieve bemoeienis gehad met de organisatie van de zomerkampen en conferenties van de N.C.S.V. Zo meldt de historicus Arnout L. van Schelven (1913-2013) in zijn memoires, dat hij in 1933 zijn (N.C.S.V.)-novietenkamp had, dat hij in 1936 officier van het Eerste Waschkolkkamp werd en dat bleef tot 1943, de laatste jaren als kampcommandant.

Cas Oorhuijs was eveneens de zoon van een predikant. Het is dan ook niet vreemd dat hij aan deze conferentie heeft deelgenomen.

Bronnen:

Arnout L. van Schelven; *Weefsel van herinneringen. Levensverhaal van Arnout Lodewijk van Schelven.* (2001).

www.oudommen.nl.

-o-o-o-

NIEUWE EMISSIE

9 april:

Beleef de Natuur met veldbloemen: velletje van 10 postzegels van € 0,83

TYPE VETH: ENKEL- EN MEERVOUDIGE FRANKERINGEN

afl. 9: enkelvoudige frankeringen met de rode 7½ cent (1929)

door Adam van der Linden

Maasland (Z.H.), 14 juli 1929. Brief met bestemming Den Haag. Tarief: brief tot 20 gram 7½ cent. De brief is **ambtshalve aangetekend, d.w.z. dat de posterijen geld of geldswaarden vermoedden**. Het tarief hiervoor was driemaal het aantekenrecht van 15 cent, zie de T 45. Het vermoeden was juist, op de achterzijde zijn vaag afdrucken van munten te zien. Aantekenen gebeurde in principe op de plaats van bestemming.

Kopie van de achterzijde met de 45 cent voor het ambtshalve aantekenen. Dit moest d. m. v. portzegels.

Tilburg, 13 juli 1933. Briefkaart met bestemming Beograd, Belgrado, nu Servië. Tarief: 7½ cent. Firmaperforatie E. Z. Eras & Zonen.

Tegelen, 15 februari 1940. Geweigerde, niet geïnde postwissel van 7,15 gulden. Tarief: van 5 gulden tot 12,50 gulden 7½ cent. Volgens een mededeling op de achterzijde betreft het een factuur waarvoor alleen bij contante betaling 10% korting mocht worden afgetrokken.

POSTSTUK VAN DE MAAND

Aangetekende briefkaart

Maastricht, 16 april 1942. Onder rembours teruggestuurde Duitse antwoordbriefkaart met bestemming Düsseldorf. Het betreft hier de verrekening van 'opzoekkosten' in het rijksarchief te Maastricht en het porto, ten bedrage van 1,40 gulden tegenwaarde 1,86 Mark.

Tarief:

Briefkaart, vanaf 1.1.1942 als binnenlandtarief naar Duitsland: 5 cent

Aantekenrecht (verplicht bij rembours): 10 cent

Vast recht rembours: 20 cent

Variabel recht rembours: 10 cent (tot 20 gulden).

Rembourspost van Nederland is erg schaars, in tegenstelling tot die van bijvoorbeeld Zwitserland en Duitsland.

D. v. d. L.

Nr 229.1.144

Maastricht, 15 April 1942.

Ber. op schr. v. 18.3.42.

Betr. Pocken.

In Antwort auf Ihr Schreiben an Melchiorarchiv in 's-Hertogenbosch, das uns zur Erledigung übergeben ist, da Horst zu Limburg gehört, teilen wir Ihnen folgendes mit:

- 1) Die Taufurkunde v. Dion, Tecken und Joan. v.d. Mortel sind in Horst nicht gefunden, wohl ihre Heiratsurkunde am 22 April 1765 (K.N. 224).
- 2) Anton Gaurts ist in Horst getauft 30 Dez. 1729 (K.N. 220.)
- 3) Gertr. Lietjens ebenda 16 Nov. 1741. (K.N. 220.)
- 4) 2 und 3 heirateten dort 1767 Febr. 4 (K.N. 224).

Die Kosten der Nachforschung und Porto betragen
fl. 1.40.

Der Direktor des Melchiorarchivs in
Limburg,

E. 2 Remmelin

Kopie van de achterzijde met beschrijving van de werkzaamheden en opgave van de kosten.

-o-o-o-

Pzh West Brabant

Prins Bernhardstraat 13
4793 CT Fijnaart

Tel.nr. 0168-462641
E-mail: pzhwestbrabant@home.nl

RUIME SORTERING POSTZEGELS VAN VEEL EUROPESE LANDEN
(o. a. gespecialiseerd in Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk)
OOK EEN UITGEBREIDE STOCK VAN O. A. AUSTRALIË

Op de donderdagse verenigingsavonden ben ik altijd aanwezig.

Indien u geïnteresseerd bent in een bepaald gebied kunt u mij dit laten weten. Ik breng dan het gevraagde voor u mee.

Ook altijd een ruime keuze in 5-centsboeken. Tevens behandeling van mancolijsten.

NIEUWS VAN DE NIEUWTJESDIENST

Beste medefilatelisten,

Hoe staat het met de nieuwtjesdienst? Na de doorstart in januari hebben wij inmiddels een aardig beeld van de wensen en behoeften van onze leden. Contacten zijn gelegd met onder andere POSTNL, DAVO en met diverse buitenlandse postadministraties. We merken tijdens de bijeenkomsten dat we bekende gezichten beginnen te worden. En omgekeerd is het zo dat ook wij inmiddels vele namen en gezichten herkennen.

Naast de mogelijkheid om materialen te bestellen, hebben wij ook een keur aan filatelistische materialen in ons 'winkelkje'. Op de afgelopen ledenavond lagen weliswaar niet de bekende dubbeltjesboeken op tafel maar wel een keur aan plastic doosjes, vol met interessante verzamelwaar.

Tenminste een van ons is aanwezig tijdens de algemene ledenavonden en tijdens de postzegelinstuif. U ontvangt bericht wanneer bestelde artikelen gearriveerd zijn en op deze momenten kan dit afgehaald worden. Let echter wel:

Op de ledenavond, donderdag 26 april, moet u het zonder ons doen want we zitten dan beiden in het buitenland.

Behalve op bovengenoemde ontmoetingsmomenten zijn we ook te bereiken:

- Joep van Zijl: email thini2@home.nl mobiel: 06-15296172
- Hans Asbreuk: email asbreukhans@gmail.com mobiel: 06-55696260

Let op bij uw betalingen: het nieuwe rekeningnummer voor de nieuwtjesdienst is:

- NL76 INGB 0001 0779 71 t.n.v. 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging o. v. v. Nieuwtjesdienst

Tot ziens bij onze vereniging,

Joep van Zijl en Hans Asbreuk

VERKOPING DONDERDAG 26 APRIL 2018

kavel	omschrijving	cat.	kwal.	cat.prijs €	inzet €
4.001	Antillen NL Stockkaart 218 t/m 229	NVPH	*	€ 85,00	€ 8,00
4.002	Bayern Albumblad 178 t/m 195	NVPH	*		€ 2,00
4.003	België Insteekboek precancels / postwaardenstukken / spoorweg				€ 10,00
4.004	België Insteekboek Groen		**/*0		€ 7,50
4.005	België Album Verzameling				€ 40,00
4.006	België Stockkaart Spoorwegzegels				€ 2,50
4.007	België Herdenkingsbladen 458 t/m 465 + 496 t/m 503	OBP	0	€ 57,00	€ 8,00
4.008	België Herdenkingsbladen 513 t/m 518 + 525 t/m 530	OBP	0	€ 52,00	€ 7,50
4.009	België Insteekboek Spoor & Dienst		**/*0		€ 15,00
4.010	Bosnië-Herzegovina Insteekboek				€ 4,00
4.011	Brazilië Stockkaart		0	€ 281,00	€ 12,00
4.012	Bulgarije Lindner Album 966 - 1968		**/*0	€ 160,00	€ 8,00
4.013	Bulgarije / Rusland Insteekboek		*/0		€ 7,50
4.014	China Insteekboek Zwart				€ 10,00
4.015	China Insteekboek Restanten verz.				€ 25,00
4.016	China Mapje diverse zegels		**/*0		€ 6,00
4.017	Danzig Mapje losbladig				€ 4,50
4.018	Deutsches Reich Mapje met Bayern				€ 7,50
4.019	Duitse Rijk (iets DDR) Insteekboek				€ 7,50
4.020	Duitsland + Berlijn Velletjes / Blokken e.d.				€ 10,00
4.021	Engeland Insteekboek o.a. Machins				€ 3,50
4.022	Engeland Insteekboek		**		€ 4,00
4.023	Engeland Insteekboek		0		€ 20,00
4.024	Europa Insteekboek Groen				€ 2,00
4.025	Europa Stockkaart 63 zegels		**/*0		€ 5,00
4.026	Finland Rondzendboekjes 5 stuks				€ 7,00
4.027	Frankrijk Insteekboek Blauw Dienst / Precancels				€ 8,00
4.028	Frankrijk Stockkaart 3 series Europa		**		€ 5,00
4.029	Frankrijk Stockkaart Blokken 85 + 86		**	€ 25,00	€ 5,00
4.030	Ghana Stockkaart 72 zegels		**		€ 5,00
4.031	Griekenland Mapje losbladig				€ 4,00
4.032	Griekenland 2 Rondzendboekjes				€ 2,50
4.033	Griekenland - Wereld Insteekboek		**/*0		€ 5,00
4.034	Hongarije Insteekboek doubletten				€ 8,00
4.035	Indonesië complete series		**/*0		€ 3,50
4.036	Indonesië complete series		**/*0		€ 3,50
4.037	Indonesië 3 Herinneringsbladen		**/*0		€ 6,00
4.038	Indonesië Insteekboek Blauw		**/*0		€ 5,00
4.039	Indonesië Insteekboek Rood		**/*0		€ 5,00
4.040	Joegoslavië Album zelfgemaakt				€ 10,00
4.041	Jordanië Insteekboek Groen				€ 10,00

4.042	Leeg Insteekboek Rood				€ 4,00
4.043	Liberia Insteekboek verzameling				€ 5,00
4.044	Liechtenstein Stockkrt 315 t/m 318	Michel	**	€ 50,00	€ 8,50
4.045	Liechtenstein 346 - 347 - 348 - 351	Michel	**/*	€ 45,00	€ 4,00
4.046	Malta Insteekboek Rood				€ 2,00
4.047	Molukken Insteekboek Blauw				€ 2,00
4.048	Ned. Indië Insteekboek Stempeltjes		**/*/0		€ 8,00
4.049	Ned. Overzee Multomap		**/*/0		€ 8,00
4.050	Nederland 2 Insteekbkn Stempeltjes				€ 3,00
4.051	Nederland Brieven		0		€ 7,50
4.052	Nederland Mapje 2 zilveren zegels		**		€ 5,00
4.053	Nederland Importa 1995 t/m 2004	NVPH	**/*/0		€ 10,00
4.054	Nederland DAVO Album LUXE + cassette 1970 t/m 1986	NVPH	**/*/0		€ 10,00
4.055	Nederland DAVO Album LUXE + cassette 1970 t/m 1986	NVPH	**/*/0		€ 10,00
4.056	Nederland Insteekboek Stempeltjes		**/*/0		€ 12,50
4.057	Nederland Insteekboek Rood		**		€ 10,00
4.058	Nederland vnl. postzegelboekjes		**		€ 10,00
4.059	Nederland FDC Album Groen gelegenheidsenveloppen		0		€ 5,00
4.060	Nederland Snuffeldoos zegels		0		€ 5,00
4.061	Nederland De Post Album restant		**/*/0		€ 10,00
4.062	Nederland Insteekboek Postzegelboekjes + Blokken		**		€ 5,00
4.063	Nederland Map Veldelen postzegels		**		€ 5,00
4.064	Nederland Eerstedagbladen		0		€ 2,00
4.065	Nederland Snuffelzak Kantoorpost		0		€ 4,00
4.066	Nederland FDC Nr. 27		0	€ 50,00	€ 7,50
4.067	Nederland FDC Zomerzegels 1955		0		€ 5,00
4.068	Nederland plaatfouten & stempels		0		€ 2,00
4.069	Nederland Zakje 68 enveloppen Rembrandt Port betaald		0		€ 5,00
4.070	Nederland Insteekboek blokken e.d.		**	€ 281,00	€ 15,00
4.071	Nederland Insteekboek Blauw Blokken vanaf 1981		**	€ 649,00	€ 35,00
4.072	Nederland Verzamelband DAVO		**/*	€ 376,00	€ 18,00
4.073	Nederland Verzamelband DAVO		**/*	€ 390,00	€ 18,00
4.074	Nederland Insteekboeken		**/*/0	€ 4.650,00	€ 80,00
4.075	Nederland + Ned. Indië op kaarten		**/*/0		€ 3,00
4.076	NL - DLD - ZWIT Multomap Oranje voor specialisten (allerlei)				€ 2,00
4.077	Noorwegen 4 Rondzendboekjes				€ 5,00
4.078	Noorwegen 4 Rondzendboekjes				€ 5,00
4.079	Nw. Guinea Stockkaart 10 t/m 18	NVPH	**	€ 65,00	€ 5,00
4.080	Nw. Guinea + Ned. Indië + Molukken		**/*/0		€ 15,00
4.081	Oostenrijk Stockkaarten				€ 3,00
4.082	Oostenrijk Lindner 1918 t/m 1937		**/*/0		€ 12,50

4.083	Overzeese gebieden Nederland		**	€ 150,00	€ 7,50
4.084	Portugal Insteekboek Blauw				€ 6,00
4.085	Portugal Insteekboek Groen				€ 10,00
4.086	Saoudi-Arabië Insteekboek Rood				€ 15,00
4.087	Spaanse Kolonien Insteekboek				€ 7,00
4.088	Spanje Album Zelfgemaakt				€ 3,00
4.089	Spanje DAVO 2 Albums Restanten		**/*/0		€ 7,50
4.090	Suriname FDC map ca. 160 stuks				€ 10,00
4.091	Suriname Zakje 60 FDC's		0		€ 5,00
4.092	Suriname - Antillen Insteekboek		**	€ 225,00	€ 15,00
4.093	Tjechoschslowakije - Rusland Insteekboek Hele series		**/*	€ 210,00	€ 10,00
4.094	Tshjechoslowakije Insteekboek		0		€ 2,00
4.095	UN - Verenigde Naties Insteekboek		**/*/0		€ 6,00
4.096	UN - Verenigde Naties Insteekboek		**/*/0		€ 6,00
4.097	UN - Verenigde Naties Insteekboek		**/*/0		€ 4,00
4.098	UN - Verenigde Naties Insteekboek		**/*/0		€ 5,00
4.099	UN - Verenigde Naties Insteekboek blokken (veel vlaggen)		**/*/0		€ 10,00
4.100	Wereld Insteekboek Blauw / Groen (3 stuks) Velletjes en blokjes				€ 3,00
4.101	Wereld Insteekboek 2 stuks Velletjes en blokjes				€ 2,00
4.102	Wereld FDC map 3 stuks Kijken!				€ 5,00
4.103	Wereld Album Victoria zelfgemaakt				€ 3,50
4.104	Wereld FDC map LEEG!				€ 3,00
4.105	Wereld Multomap velletjes / blokjes				€ 3,00
4.106	Wereld Album Victoria zelfgemaakt				€ 6,00
4.107	Wereld Insteekboek 2 stuks				€ 2,00
4.108	Wereld Insteekboek Rood				€ 2,00
4.109	Wereld Insteekboek Blauw				€ 2,00
4.110	Wereld Ringband Motief				€ 2,00
4.111	Wereld Ringband Motief				€ 2,00
4.112	Wereld Ringband Motief				€ 2,00
4.113	Wereld Ringband Motief				€ 2,00
4.114	Wereld Ringband Motief				€ 2,00
4.115	Wereld Ringband Motief in blokken				€ 2,00
4.116	Wereld Motief (voornamelijk Kunst)				€ 4,00
4.117	Wereld Insteekboek Velletjes e.d.				€ 5,00
4.118	Wereld Insteekboek Blauw olifanten				€ 3,00
4.119	Wereld Insteekboek Velletjes e.d.				€ 7,50
4.120	Wereld Insteekboek Velletjes e.d.				€ 15,00
4.121	Wereld FDC-map Brieven en FDC's				€ 7,00
4.122	Wereld Insteekboek Groen		**		€ 35,00
4.123	Wereld Mapje Velletjes en Blokken				€ 5,00
4.124	Wereld Mapje Velletjes en blokken				€ 2,50
4.125	Wereld Briefkaarten Diverse steden..		0		€ 7,50
4.126	Wereld Stockkaarten Diverse		**/*/0		€ 3,00

4.127	Wereld Stockkaarten Complete series voormalig Oostblok		**/*/0		€ 4,00
4.128	Wereld Insteekboek - schilderijen		**/*/0		€ 4,00
4.129	Wereld Insteekboek Zwart		**/*/0		€ 4,00
4.130	Wereld Insteekboek Rood		**/*/0		€ 3,00
4.131	Wereld Insteekboek Blauw		**/*/0		€ 3,00
4.132	Wereld Insteekboek Bruin		**/*/0		€ 2,00
4.133	Wereld Insteekboek Rood		**/*/0		€ 3,00
4.134	Wereld Insteekboek Rood		**/*/0		€ 4,00
4.135	Wereld Insteekboek Rood		**/*/0		€ 3,00
4.136	Wereld Insteekboek Bruin		**/*/0		€ 3,00
4.137	Wereld Insteekboek Blauw 2 stuks		**/*/0		€ 2,00
4.138	Wereld Insteekboek Groen		**/*/0		€ 2,00
4.139	Wereld Insteekboek Groen/Bruin 2x		**/*/0		€ 2,50
4.140	Wereld Snuffeldoosje Diverse		0		€ 2,00
4.141	Wereld Bananendoos Diverse		**/*/0		€ 10,00
4.142	Wereld Thema treinen 5 series		**		€ 4,00
4.143	Wereld Insteekboek Blauw		**/*/0	€ 80,00	€ 3,00
4.144	Wereld Insteekboek Zegels+blokken		**/*/0		€ 4,00
4.145	Wereld Insteekboek Rood		**/*/0		€ 6,00
4.146	YAR Insteekboek Gekleurd Motief				€ 2,00
4.147	Zuid Amerika Insteekboek Zwart				€ 4,00
4.148	Zweden FDC-map FDC's				€ 8,00
4.149	Zwitserland 53 FDC's 1988 - 1993		0	€ 240,00	€ 10,00
4.150	Zwitserland 40 FDC's 1994 - 1997		0	€ 100,00	€ 5,00

Om nieuwe kavels in te leveren en voor uw schriftelijke koopopdracht neemt u contact op met Peter Teurlings
 Comm. van Voorst tot Voorstlaan 7, 5224CN 's-Hertogenbosch
 E-mailadres: veiling@hertogpost

